

ZONDER PROFESSOREN

Zonder Professoren

Het ware verhaal van 1970 – 1975

Met een advies tot boycot van Nederland

Willem Freselijk Haarmens

Met dank aan Montesquieu voor zijn *Lettres Persanes*.

Geschreven door Willem Freselijk Haarmens / Lucas Kroondijk, hoogleraar te Wageningen.

De getallen in dit boek zijn door Thomas Cool aangepast naar het tigtallig systeem, zie diens boek *Een kind wil aardige en geen gemene getallen* (2012). Uit dankbaarheid voor deze omzetting is het copyright aan hem overgedragen.

Thomas Cool op zijn beurt zegt dank aan Eric van Stappershoef en Fred Kromhout.

<http://boycottholland.wordpress.com>

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de copyright houder.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photocopy, microfilm or any other means without the written permission from the copyright holder.

© 2012 Thomas Cool, Scheveningen
(Achtste versie, 5 mei 2012, na het ‘Wandelgangenackoord’.)

Omslag samengesteld uit Wikimedia Commons:

Nederlandse vlag:

http://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Flag_of_the_Netherlands.svg

baret van Linus Pauling:

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:LinusPaulingGraduation1922.jpg>

ISBN 9789461932570

Uitgegeven door MijnBestseller.nl

NUR

301 Literaire roman

402 Waargebeurde verhalen

621 Literatuurgeschiedenis van de lage landen

Inhoud

Voorwoord 2012	7
Leeswijzer 2012	10
Voorwoord 1977	12
Ode aan dit land	14
Annonces bij het overlijden van de jonge held	15
Gouache	18
Pastiche / Hoe ik ter studie kwam	19
Pastiche / Hoe Poux Partout het meisje ontdekt	31
De Grunner Sex-Professor	37
Onder Haarmens' oren	40
De Interfaculteit der Sociale Geografie	46
Ik kan schrijven !	51
Een plot verdikt zich	57
Even samen alleen op de kamer van het meisje	67
Wat er dan gebeurt	69
Nog meer inspiratie	71
Pastiche / Mijn eerste jaar als eerstejaars	75
Pastiche / Hoe ik leerde denken	80
In vergadering met de decaan	90
EEN REIS NAAR PARIJS	96
De nieuwe secretaresse	101
WONDER PROFESSOREN	112
Een sexy meid in de klassenstrijd	118
ZONDER PROFESSOREN – EEN SYSTEEM	126
Eindelijk op de sexboerderij	130
Een woord apart	144
Een gewone bestuursvergadering	146
Aansluitend lunch in de kantine	148
Het meisje wordt wakker	154
Het begin van het week einde	163
Pastiche / Nep – Pen (alias Tabe Pap)	167
Het feest kan beginnen !	168
Kinderen, o kinderen	179
Schrijven is gevaarlijk	180
En ieder volgt zijn lot	186
Nawoord 2012	191

Voorwoord 2012

In 1975 liet de Nederlandse auteur Willem Frederik Hermans (1921-1995) het boek *Onder Professoren* (OP) verschijnen. Een zekere prof. dr. B.J.O. Zomerplaag uit Paterswolde – een rustiek dorpje nabij Groningen – maant ons in het *Nawoord* dat OP niet te beschouwen is als een sleutelroman. Deze Zomerplaag is een volstrekt verzonnen persoon en de werkelijkheid laat zich dus anders vermoeden.

Destijds was WFH lector aan de Rijksuniversiteit te Groningen. Hij raakte daar belasterd, niet alleen binnenskamers maar ook via denigrerende uitlatingen in kranten en officiële kamervragen. “Hermans is een nagel aan onze doodkist, we zijn hem liever kwijt dan rijk,” aldus zijn Groningse collega prof. drs. R. Tamsma in het *Algemeen Dagblad* 29 december 1971.

De laster luidde dat WFH in gebreke bleef in het werk waarvoor hij was aangesteld. Hij zou meer aandacht schenken aan zijn literaire dan het gewone werk. Een nader onderzoek in 1972 heeft Hermans van blaam vrijgepleit, maar het universiteitsbestuur behandelde hem weinig ruiterslijk en deed niets ten aanzien van degenen die de laster waren begonnen. Hermans nam ontzet (‘vrijwillig’) ontslag en vertrok naar Parijs. OP vormt zijn reactie op dit universitaire milieu.

In 1977 ontving WFH de PRIJS DER NEDERLANDSE LETTEREN. Hij is onomstotelijk één van de grootste Nederlandse schrijvers van de laatste eeuw.

Wie anno 2012 OP ter hand neemt merkt dat dit niet zijn beste werk is. De grapjes zijn wat flauw, de sfeertekening is weliswaar accuraat ten aanzien van dat universitaire milieu maar daardoor wat benauwd en weinig inspirerend. De aandacht voor sex is eigenlijk buiten proportie en gemankeerd door een denkelijk fletse frustratie van een heer op leeftijd. Dit alles heeft ook een logische verklaring. WFH verdedigt zich tegen de laster en pijn hem aangedaan, maar hij mag ook weer niet té scherp zijn want anders ontstaat de verdenking van rancune en slaat alles als een boomerang op hemzelf terug. Hij moet wel ingetogen en vergoeilijkend en begrijpend zijn, hij moet die heer op leeftijd uitbeelden. Op deze manier is OP dus dubbel teleurstellend: niet alleen wordt de werkelijke affaire verhuld beschreven maar ook mist men de brillen en scherpe pen van WFH's eerdere *Mandarijnen op Zwavelzuur* en het ook aan te bevelen latere *Malle Hugo*.

Ikzelf kom in OP voor, zelfs onder eigen naam, Lucas Kroondijk, als één van de ‘student-activisten’. Ik was destijds zijn student-assistent en ik was toen reeds een groot bewonderaar van zijn werk zowel in de

wetenschap als in de literatuur. Het was een aardigheidje van WFH mij te noemen. Op deze wijze bedankte hij me voor de aandacht en morele steun die ik hem steeds gegeven heb. Toen de affaire losbarstte sprak hij me vaak aan. Hij stond me daarbij toe mijn eigen aantekeningen bij te houden. Hij heeft me het manuscript van OP vooraf laten lezen en we hebben samen veel plezier ontleend aan de avonturen die hij ons en de lasteraars liet beleven.

Zijn manuscript heeft nog verschillende titels gehad: van *Onder niets gebukt* (concept) (1971) naar *Mij krijg je er niet onder* (concept) (1972) naar *Onder medewerkers* (concept) (1973) naar *Zonder medewerkers* (concept) (1974) naar uiteindelijk *Onder Professoren* (1975). Men begrijpt dat hij in die dagen met niets anders bezig is geweest (behalve zijn werk natuurlijk, dat hij goed deed). Enkele jaren later zette de overheid alle lectoraten overigens om naar professoraten, zodat indien hij wat langer zou zijn gebleven het “prof. dr. W.F. Hermans” zou zijn geworden, met misschien ook weer een andere titel voor het boek (misschien wel *Ik, professor* zoals *Ik, Jan Cremer* of ook *I, Robot*?).¹

Inmiddels zijn meer dan drie decennia verstreken en ikzelf ben nu voorbij de leeftijd die WFH had toen dit alles speelde. WFH is ook al tig-vijf jaar niet meer onder ons.² Ik zag aanleiding het geluk te overdenken dat ik ooit zo’n prachtig mens gekend heb en dit inspireerde me mijn aantekeningen nog eens door te nemen. Op deze manier werd ik ook getroffen door de bovengenoemde logisch inherente nadelen van OP. Het ware verhaal van 1970-1975 is nog niet verteld. De juiste toon is nog niet gevonden. De lasteraars hebben besmuikt rond mogen lopen terwijl zij zich tot hun kindskinderen zouden moeten schamen.

Ik heb me afgevraagd of ik mijn aantekeningen aan de biografie van WFH ter beschikking moest stellen, of eventueel aan een andere literaire of historische onderzoeker of journalist. Mijn beslissing is een andere. WFH kennende zou hij mijn beslissing van harte toejuichen. Het procédé is nu als volgt: Ik huld me in de mantel van WFH zelf en ik gebruik zijn pen, zijn wapen, maar dan met de hormonen van een *King Kong*, een spierbundel met haar op de tanden. Het werkelijke verhaal zal nu verteld worden, en in de stijl van *Mandarijnen op Zwavelzuur*, met naam en toenaam: de schande zal gewroken worden! Men zal zich gaan schamen daar in het Noorden, men zal wensen dat de aarde zich

¹ Ik schrijf overigens altijd “spatie ?” voor het vraagteken aan het einde van een vragende zin. Iedereen laat die spatie weg maar dat is fout. Het vraagteken is een stylistische weergave van “Q.” wat weer een afkorting is van *Quaestio*, Latijn voor *Ik vraag het*. Dat is dus een hele uitdrukking en verdient apart te staan. Dan navenant voor het uitroepteken.

² Tig = tien, tig-één = elf, ..., twee-tig = twintig, twee-tig-één, ..., enzovoorts.

opent en alles verzwelgt, en iedere trilling van de aarde door het opbrandend aardgas zal de schaamte en vrees daar huizenhoog opjagen.

Ach, ik zomerplaag ook wel een beetje. WFH heeft zelf het goede voorbeeld gegeven door lichtvoetig met het opgeblazen academisch leven de draak te steken – want lichtvoetig is uiteindelijk de juiste beschrijving van OP. Het past mij niet dit goede voorbeeld van WFH nu te ontcrachten door de indruk te wekken alsof het hele Noorden zou moeten boeten voor het kwalijk gedrag van zo'n Tamstra – althans zoals beschreven in OP en mogelijk gemodelleerd naar de echte Tamsma. Nee, mijn werkelijke bedoeling is een andere. Leven en laten leven, dat is de grootste wijsheid. Meer dan drie decennia zijn er verstreken en deze geven ons het voordeel van een gepaste afstand. De tijd heelt alle wonden. Laat het ware verhaal van 1970-1975 nu verteld worden zoals het was, zodat menselijke grootheid en menselijke falen in hun ware dramatische perspectief tot leven komen.

De structuur van het boek is als volgt: In 1977, toen WFH zoals gezegd de PRIJS DER NEDERLANDSE LETTEREN ontving, heb ik mijn aantekeningen reeds voor mogelijke publicatie bewerkt. Uit piëteit voor de positie van zowel WFH zelf als van onschuldig betrokkenen heb ik deze bewerking uiteindelijk maar in de la gelegd. In de huidige situatie is publicatie echter mogelijk en zelfs wenselijk geworden. Het materiaal is weer bewerkt en leesbaar gemaakt voor een lezer uit 2012 die gewend is geraakt aan een hoger tempo met snelle wisselingen in perspectief.

In deze tijd speelt ook het internet een rol en ook daar heeft de kwestie aandacht gekregen.³ In mijn eigen *Nawoord* kom ik op de materie terug. Het is vanzelfsprekend van belang een goed onderscheid te maken tussen de kwestie die in 1970-1975 speelt en onze eigen tijd en interpretatie. Ik zeg dit er maar bij, het boek staat vol vanzelfsprekendheden, die de goegemeente desondanks toch niet zo ervaart.

Willem Freselijk Haarmens, 28 april 2012

(onder verantwoordelijkheid van Lucas Kroondijk, hoogleraar te Wageningen)

³ <http://www.geschiedenis24.nl/andere-tijden/afleveringen/2002-2003/Onder-professoren.html>

Leeswijzer 2012

Dit boek bevat veel materiaal dat ongewijzigd uit 1970-1975 is overgenomen om het tijdsbeeld intact te laten. Een lezer uit 2012 kan moeite hebben het verhaal te volgen. Enige literaire archeologie is daarom onvermijdelijk en de volgende punten kunnen als leeswijzer genoemd worden.

Bij geldbedragen wordt in de vroege jaren zeven-tig gerekend in *guldens* ter waarde van ongeveer 0,45 eurocent (afgezien van inflatie). Een bedrag kan worden weergegeven als *twee gulden en twee-tig-vijf cent* maar ook als *fl. 2,25*, en hierbij is “fl.” dan de afkorting voor *florijn*, en dat is dan weer een andere aanduiding voor de *gulden*. Het waren verwarrende tijden, we mogen blij zijn dat we nu de euro hebben.

Ten aanzien van mannen en vrouwen werden vrouwen in de praktijk nog tamelijk ondergeschikt behandeld maar ze golden als reeds geëmancipeerd zodat ze daar niet over mochten klagen. Een vrouw behoorde bijvoorbeeld ‘mooi’ te zijn anders telde ze niet mee, en ‘mooi’ betekende vooral met grote hulpeloze ogen bewonderend naar mannen opkijken. In de teksten uit 1970-1975 wordt gesproken over “de schrijver die zijn boek schrijft” en nooit “de schrijfster die haar boek schrijft”. De mannen in deze teksten zijn steeds verbaasd wanneer een vrouw blijkt te kunnen denken.

Computers, tekstverwerkers, printers en kopieerapparaten waren in die dagen onbekend. Mannen schreven vooral met de hand, en vrouwen in *typekamers* gebruikten *typemachines* om een gezette en leesbare tekst te maken, met soms een *carbon doorslag* voor een extra kopie. De computer kan gezien worden als de grootste bevrijder van de vrouw, na de auto en het pistool.

Het tijdperk kent een wonderlijke omgang met sex. Er werd gedaan alsof er niets aan de hand was maar klaarblijkelijk gierden de frustraties door de keel. Gelukkig is dit in onze tijd anders. De beste manier om zich de jaren 1970-1975 voor te stellen is inderdaad te redeneren dat het allemaal precies anders was dan de huidige tijd.

In die tijd bestond er ook een dubbelhartige houding tegenover de *autoriteiten*. Minister, burgemeester, commissaris van politie, directeur en professor waren nog echte *gezagsdragers*. Enerzijds werd er een soort operette opgevoerd met titels, costuums, symbolen, linten en onderscheidingen. Ook mocht zo’n autoriteit boos worden wanneer niet het gepaste respect werd betoond, dat niet anders was dan gewoon kruiperig gedrag. Anderzijds lagen mensen krom van het lachen

wanneer zo'n autoriteit zich niet wist te gedragen en niet gewoon zijn werk deed. (Niet 'haar werk': want er waren nauwelijks vrouwelijke autoriteiten.) Deze omgang met verantwoordelijkheid is dus heel anders dan in onze huidige tijd, waarin mensen zakelijk en ontspannen met elkaar omgaan op voet van functioneel verschil maar persoonlijke gelijkwaardigheid.

Ten aanzien van de grote wereldproblemen zoals dictatuur versus democratie, de verdeling van arm en rijk, overbevolking en milieu, werd de aandacht volledig opgeslokt door de *Koude Oorlog* en ontbrak de tijd om de echte problemen werkelijk op te lossen zoals wij tegenwoordig gewoon doen.

Kortom, de chaotische omgang van opa en oma met macht, sex en geld maken de jaren 1970-1975 voor ons verwarrend maar daardoor ook boeiend.

Voorwoord 1977

[Commentaar 2012: Deze tekst is overgenomen uit een eerste bewerking uit 1977 door Lucas Kroondijk van de aantekeningen die hij sinds 1971 heeft bijgehouden. Kroondijk presenteert zich hier nog terughoudend als ene *FWH*, *hoogleraar tandheelkunde* terwijl hij in 2012 ronduit kiest voor *WFH met haar op de tanden*. / WFH 2012]

Het is nu augustus 1977. Bijna vier jaar geleden ontving de Nederlandse scheikundige prof. dr. Rinus Dingelam de NOBELPRIJS VOOR DE SCHEIKUNDE. In dezelfde maand waarin dit plaatsvond, oktober 1973, diende de heer Willem Freselijk Haarmens zijn aanvraag tot ontslag in bij het College van Bestuur van de Grunner universiteit, welk verzoek onmiddellijk werd ingewilligd. Toendertijd leken de twee gebeurtenissen nog onafhankelijk van elkaar doch nu blijken zij zo met elkaar verweven dat niemand het één zal noemen zonder aan het andere te denken. Het is niet aan ons om te beoordelen of we hier blij mee moeten zijn: na publicatie van Haarmens' boek *Onder Professoren* in 1975 is een dergelijk eenvoudig oordeel gewoon onmogelijk geworden. Het proces van de Grunner universiteit tegen de Nederlandse schrijver is nog in volle gang en zijn boek biedt nu niet alleen de literatoren maar ook de juristen en journalisten veel genoeg.

Velen die zich aan Haarmens' boek geërgerd hebben dienen ook de positieve kanten te zien. Door de faam van NOBELPRIJS-winnaar Dingelam is Haarmens' boek uiteindelijk ook vertaald en klimt een Nederlander op de ranglijst van de internationaal gewaardeerde literaire auteurs, zodat wellicht ook de NOBELPRIJS VOOR DE LITERATUUR in het vizier komt. Chemicus Dingelam zelf, die het juridisch proces niet gewild heeft maar er wel steeds meer interesse in krijgt, is hard op weg Neêrlands prominentste geleerde te worden die ook in het buitenland bekend is. Tekenend is dat de econoom prof. dr. T. Jansbergen, winnaar van de NOBELPRIJS VOOR DE ECONOMIE, die deze positie tot nu toe innam, in een interview verklaard heeft het niet erg te vinden door iemand als Dingelam van zijn plaats verdrongen te worden, ook omdat hij zijn eigen einde voelt naderen (volgens zijn raming bij benadering rond ongeveer ca. 1990).

Na lezing van Haarmens' boek blijft voor elke Grunner gelden dat het leven gewoon doorgaat. De vacature voor Samsma, die in 1970 ontstond, werd na een langdurige want gedemocratiseerde procedure uiteindelijk door de heer B. Dusma opgevuld. In het afgelopen jaar werd hierdoor vijf procent meer vergaderd dan het jaar daarvoor, zodat

de trend van het afgelopen decennium werd voortgezet. Tot onze vreugde wordt er wat minder gedemonstreerd, hoewel van studentenzijde betoogd wordt dat de acties slechts minder opvallen. Belangrijk vinden we echter dat het al met al een aardige universiteit is gebleven waar het prettig werken en studeren is. Voor de studenten zal het een stimulans zijn dat enkele van hun (oud-) docenten op internationaal vlak meetellen.

Kroniekschrijver Haarmens heeft een voorbeeld gegeven maar heeft zich ook nalatig getoond door niet alles te beschrijven. Tot nog toe heeft hij slechts de Interfaculteit der Sociale Geografie beschreven, zij het onder het mom van de Subfaculteit der Scheikunde. Maar hij heeft nog niet alles van Sociale Geografie verteld, en dan is er nog de rest van de universiteit. Hier ligt stof voor jaren. Voor iedere beginnende schrijver die na een paar jaar studeren tot de conclusie komt dat leren niet het sterkste punt is ligt hier een goudmijn voor een pseudo-sleutelroman – ‘roman’ omdat het ambtelijk leven interessant moet worden afgebeeld, ‘sleutel’ omdat men toch moet zorgen voor een minimale oplage, ‘pseudo’ om rechtsvervolg te voorkomen.

Hier is nu wederom zo’n roman: *Zonder Professoren*. De lezer moet op het hart gedrukt worden dat het geenszins de bedoeling van de schrijver is zijn vrienden, kennissen en gewaardeerde en vakbekwame collega’s te kwetsen of slecht af te schilderen. Navraag bij onze media-professor dr. Jules Zomervlaag heeft ook opgeleverd dat er in het Noorden waarschijnlijk helemaal geen universiteit bestaat: zodat er geen sprake van kan zijn dat iemand serieus bespot wordt.

Voor het lezen van het onderhavige zou het wellicht prettig zijn dat de lezer over een exemplaar van *Onder Professoren* beschikte. Dat blijkt gelukkig niet noodzakelijk, zoals ook voor de andere boeken van Haarmens geldt. OP is niet alleen dik maar ook disproportioneel duur, en de minder bedeelde of ontwikkelde lezer mag gerust weten dat men er weinig aan mist. Te hopen is dat men voor het onderhavige dan wel van puzzelen houdt, al hoeft ook dat weer niet streng nodig, ganzeborden of dobbelen kan ook.

Tot slot mag ik hier mijn dank overbrengen aan de wereldberoemde Nederlandse NOBELPRIJS-winnaar prof. dr. Rinus Dingelam die bereid was het manuscript van dit boek te lezen en die ettelijke waardevolle suggesties heeft gedaan, met name met betrekking tot een zeker personage. Dank je, Rinus !

Frederik Willem Hermans, Grunne, 28 augustus 1977
(hoogleraar Tandheelkunde)

ODE AAN DIT LAND

O, duinenrij
Wat ben ik blij
Dat jij mij
Beschermt tégen
Het woelend water
En het tij !

O, vrouwenborst
Wat ben ik blij
Dat jij mij
Beschermt tégen
Een vreugd'loos leven
En de dorst !

O, oplossing
Wat zijn wij blij / Feest, dans en drink
Maar nee hoor
Men luistert niet / “Wij zijn tégen”
Ik zocht te behagen
Eindig als niets

Annonces bij het overlijden van de jonge held

Met diep leed geven wij kennis van het
overlijden van onze lieve zoon en broer

Lucas Alexander Kroondijk
3 juli 1952 - 6 oktober 1973

Alexis Kroondijk – Hilton
Henk Kroondijk
Wim, Arie, Louise, Karel, Mary
Het Familiehôtel, Paterswolde.

De uitvaart is morgen, woensdag
10 oktober om 14:00 uur, Koningskerk.
Geen bezoek aan huis maar aan het hotel

Lucas, ik zal altijd van je houden.

G.

*We zullen je missen, Lucas.
Je schreef als de beste !*

Redactie van *G.I.er / uchten*,
blad van het Geografisch Instituut

Met grote schok hebben wij kennis
genomen van het overlijden van
Lucas Kroondijk
3 juli 1952 - 6 oktober 1973
Ons medeleven gaat uit naar zijn familie.

De familie Rijk van Onzin
Harm, Jannie, Bas en Ina

In letters zal L.K. voortbestaan.

Hans Lelik, hoogleraar *Verongelijkte
Literatuurwetenschappen*

Met leedwezen hebben wij kennis genomen
van het overlijden van onze student

Lucas Alexander Kroondijk

3 juli 1952 - 6 oktober 1973

Dagelijks bestuur

dr. H. Kaayman, voorzitter
drs. L. Kruiper, secretaris
de heer P. Boontjes, student-lid

Interfaculteit der Sociale Geografie
Rijksuniversiteit te Grunne

Onze condoleances voor de familie

Lucas Kroondijk († 6 oktober 1973) was een fijne jongeman en een veelbelovende student-assistent. We zijn geschokt door zijn plotselinge overlijden en wensen zijn familie en zijn andere vrienden veel sterkte in deze moeilijke tijd.

Wim en Lara Haarmens

Interfaculteit der Sociale Geografie (R.U.G.)

We verloren een studiegenoot, een dierbare vriend en een geweldige kameraad in de strijd

Lucas Alexander Kroondijk

3 juli 1952 - 6 oktober 1973

Pieter Boontjes, lid bestuur en fractie
Abe Houweel, Bé Kazemaar, Robert Toets,
Dreek Haring, studentenfractie
Siebe Wobstra, Bieger Dijk,
Tjeerd Bolkersma, overige leden van de
Aktiegroep
Bram Dusma, adviseur

Gouache

Het geluk deinsde me tegemoet, en onder het genot van een campari zonder reclame zocht ik aansluiting bij een mina moderna die meer zacht dan dacht.

“Gaaf het leven ?” vroeg ik, onschuldig.

“Weet ik niet,” mompelde ze, “daar zit ik niet in.”

“Een misverstand !” zei ik ontdaan. “Ik bedoelde slechts of het u aangenaam verging,” formeerde ik, onschuldig nu.

Vrolijk sprong ze, druiven straalden me tegemoet, kristallen.

“Waar is ze nou ?” zei ik, en keek verkeerd.

“Zie je mijn benen ?” fluisterde ze.

“Oh, daar ben je weer,” constateerde ik verbaasd.

“Tenzij ik een ander ben; ‘t gaat soms vlug, niet ?”

“Laten we het over iets leuks hebben,” stelde ik voor, “zoals het knabbelen op pinda’s, gekke associaties, en impressies bij anderen.”

“Ja fijn. Ken het al, ‘t struikje fuikje.”

“Ik ken een neenekki,” grilde ik, en sloeg haar dubbel.

“Tweiheid, slijk, tendele, voegzaam, vraag,” zei ze schalks.

Ik besloot het te wagen, en ze weerde het niet.

“Ik weet het,” fluisterde ze in m’n oor, “jij niet.”

Blazen, bergen, zwerk.

Ah, wat snel !

Zó snel ?

Zwoegen.

Zwoegen.

Zwaluwen nu. Boogjes draaien, en slanke dijen.

“Heet je ook graag ?” fluisterde ik.

“Heel heet.”

“Waarom dan toch hier ?”

“Het hier,” zei ze, “omdat het zij.”

“Oh,” en Oh het was. Waarom niet langer, beter en meer ?

Zoeken en proberen, graven en draven. Een leven lang !

Onder genot zocht ik dieper en dieper, naar waarheid, warmte en vocht.

Ze steunde en draaide.

“Jij,” probeerde ze te zeggen, maar het klonk anders.

“Jij,” hielp ik. Het was Oh, en Oh het was.

Met eenvoud heeft het niets te maken.

Pastiche / Hoe ik ter studie kwam

In 1970 was Grunne nog een fraaie stad. De eenvoudige bouwstijl van haar huizen en hun boerse kleuren zorgden voor een nuchter en fris leefklimaat. De gevels werden in dat gezegende jaar nog niet ontsierd met de zinloze kretologie van *pinox* en *gonzo* of de andere graffiti die de werkloze en tewerkgestelde jeugd van het latere tijdperk met schrijven en schoonmaken zou bezighouden. De zeewind voerde nog schone lucht aan want de instrustrie in de Eemshaven had nog niet ontdekt hoe men biomassa tot benzine kan kraken. De intocht der vreemdelingen, en met name van het Tukkersvolk dat op zoek was naar een grote stad, had nog niet plaatsgevonden, en de stadsbevolking was nog van het grote, blonde en blozende type dat haar natuurlijke vriendelijkheid en onschuld met vreugde liet blijken. De *Stadjers* hadden nog alleen belangstelling voor de opbrengsten van de graan-, vee- en vismarkten en voor de verrichtingen van de plaatselijke voetbalclub, en dat maakte het leven rustig, aangenaam en bijna gedachtenloos. Weliswaar bestond er hier en daar wel een verdwaalde intellectueel die in de bescherming van een café over de gevolgen van Parijs '68 nadacht, maar dergelijke figuren werden zelden overdag waargenomen. Ook het aantal cafés was nog betrekkelijk gering. De tijden van massale werkloosheid waren nog niet aangebroken en daarom bestonden er nog niet die grote aantallen lieden die de hele dag slechts kunnen neerzitten en het glas heffen op betere tijden. Terwijl deze toekomstige cafés derhalve nog geen woonruimte aan het bestand onttrokken, hadden ook de explosies van eerstejaars studenten, echtscheiding en algemeen zedenverval nog niet plaatsgevonden, en kon een mens dus nog veilig over straat lopen zonder te hoeven vrezen ieder moment neergeslagen en van zijn kamersleutel beroofd te worden.

Het was aan de rand van deze fraaie stad dat mijn ouders een hotelletje bezaten dat ondanks zijn bedenkelijke naam *Familiehotel* toch prat ging op een goede reputatie en een goede klandizie. Ik, dat is dan: Lucas Kroondijk.

Ik zal u de details van mijn jeugd besparen want alles wat ik leerde ontleende ik toch aan *De Handige Hotelgids* die iedereen erop kan nalezen. Mijn leven wordt pas belangrijk op die zondagochtend in juli 1970 toen ik, zoals gebruikelijk nog net op tijd, naar het ontbijtzaaltje was afgedaald, de sleutel van mijn kamer naast me op tafel had gelegd

en mijn *continental breakfast* had besteld. Terwijl ik het ontbijt uit de pakjes en bakjes tevoorschijn wurmde nam tot mijn verrassing iemand van het bedienend personeel familiair bij me aan tafel plaats. Het was een blozende vijftiger, met dikke kokswangen, dun blond haar dat al aan het vergrijzen was, en met rustige ogen die wat naar het bezorgde neigden. Geschokt door dit brutale optreden negeerde ik het gebeuren zo goed mogelijk en in bedrieglijke rust maakte ik mijn ontbijt af. Het was pas nadat ik het laatste kopje koffie tot me had genomen dat ik mijn vader herkende.

“Lucas,” zei hij terwijl hij me onderzoekend opnam alsof hij ergens zeker van wilde zijn, “je woont nu al bijna tig-acht jaar in het hotel, en als ik alles optel kom ik aan dit bedrag.” Zijn hand gleed soepel in zijn oversjasje en haalde een vel papier tevoorschijn dat ik als de gebruikelijke hotelrekening herkende. Het totaal bedroeg fl. 364.287 en daar twijfelde ik niet aan want zo goed kende ik mijn moeder wel. Ik bekeek het papier belangstellend en zag dat er een keurige onderverdeling was gemaakt naar hoog- en laagseizoen, toerekening van familiekorting, en rente over achterstallige betaling. Ook het ontbijt dat ik zojuist had genuttigd had ze zorgvuldig meegerekend.

“Maar we zullen het goed met je maken,” zei mijn vader met een wat norse vriendelijkheid – want het was tenslotte een heel bedrag om het goed met iemand te maken. “We hebben vaak veel plezier aan je gehad en veel om je kunnen lachen. Daarom beschouwen we de rekening als betaald.” Met duidelijke trots over dit vertoon van groothartigheid schreef hij het woord *voldaan* op de rekening en plaatste daaronder zijn handtekening. Hij overhandigde mij het origineel, het kopie verdween weer in zijn binnenzak. Ik legde de rekening onder mijn sleutel, en vroeg me een ogenblik af of hij een fooi verwachtte.

“Moeder en ik zouden het natuurlijk op prijs stellen wanneer je besloot in het hotel te blijven,” vervolgde mijn vader gastvrij. “Maar dan zou je voortaan wel moeten gaan betalen – wat natuurlijk ook een reden is waarom we je verblijf op prijs zouden stellen.”

Hij keek me afwachtend aan en ik begreep dat ik nu iets moest zeggen. Een woord van dankbaarheid wellicht ? Ik aarzelde. Zou ik blijven ? De kwijschelding was natuurlijk mede door het motief van klantenbinding ingegeven en dus niet geheel zuiver op de graat. Een andere overweging gaf de doorslag. “Dit hotel is het beste hotel dat ik ken, vader,” begon ik vriendelijk. “Tot nu toe heb ik geen ander hotel willen kennen, dat begrijpt u. Ik denk echter dat ik nu te groot ben om kamer 8 op zolder nog langer als geriefelijk te ervaren en dat ik er daarom niet onverstandig aan doe om voor de verandering eens een ander *établissement* te proberen.”